

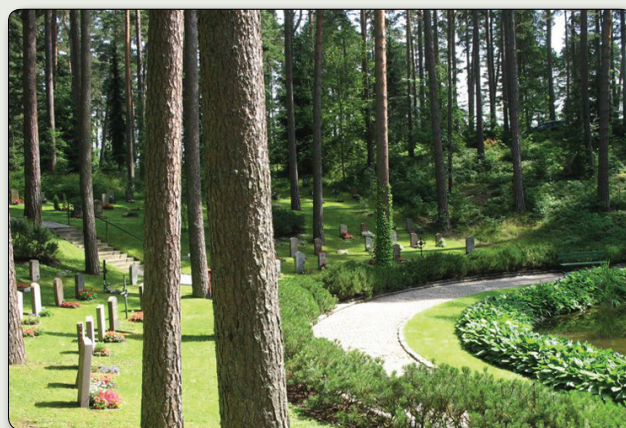
JÖNKÖPINGS SKOGSKYRKOGÅRD

Skogskyrkogården i Jönköping ligger i en vackert kuperad barrskog vid stadens södra infart. Konceptet med kyrkogårdar anpassade till befintlig skogsmiljö föddes i Tyskland i början av 1900-talet. Det fick stort genomslag i de snabbt växande svenska städerna under mellan- och efterkrigstiden. Mest känd är Skogskyrkogården i Stockholm från 1920-talet, ritad av landets då ledande arkitekter. Skogskyrkogården i Jönköping började planeras 1936, men invigdes först 1941.

Riktlinjerna för begravningsplatsens gestaltning drogs upp av Kooperativa förbundets arkitekt Olof Hult, som arbetat med kyrkogårdar i Stockholm. Detaljutformningen låg i händerna på Jönköpings stadsträdgårdsmästare Ivar Andersson, som kom att rita flera kyrkogårdar in länet.

Ett viktigt inslag är det vita kapellkrematoriet. Krematorier var ännu på 1930-talet en nymodighet, men kom att bli vanliga inslag i flera skogskyrkogårdar. Kapellkrematoriet i Jönköping ritades på 1940-talet av arkitekt Lars Israel Wahlman, med flera kända kyrkor på sin verkslista, bl.a. Engelbrektskyrkan i Stockholm. Bygget dröjde dock till 1958, efter arkitektens bortgång. Den strama, vitputsade byggnaden kombinerar traditionalism och funktionalism. Interiören är smyckad av Sven X-et Erixon.

Gravkvarteren ligger insprängda i terrängen, bland resliga tallar och granar. Ömsom står gravstenarna i raka rader, ömsom i båglinjer som följer naturen. Ett par vattenfyllda dödisgropar är vackra inslag, liksom en högtidlig processionsväg genom begravningsplatsen, kantad med sibirisk pelargran. Gravstenarna speglar med sin låga profil och enhetliga former folkhemmets jämlikhetsideal. Från senare tid är formerna friare och mer individuella. Genom att begravningsplatsen utvidgats efter hand så har de olika delarna sin egen karaktär. Därigenom kan besökaren följa det urbana kyrkogårdsidealet utveckling fram till i dag.

Skogskyrkogården präglas av anpassning till befintlig natur, här med minne från istiden i form av en dödisgrop. Foto Jönköpings läns museum.

SMULTRONSTÄLLE 22

HITTA HIT

Anläggningen ligger i Jönköpings södra utkant vid mötet mellan E4:an och Göteborgsvägen Rv 40. Följ skyltning mot kyrkogården.

Koordinater:

N 6401648 / E 449218
(SWEREF 99 TM) // N 57°
45' 22,701" E 14° 8' 59,1"
(WGS84)

Kapellkrematoriet från 1958 ritades av arkitekt Lars Israel Wahlman och dekorerades invändigt av Sven X-et Erixon. Foto Jönköpings läns museum.

JÖNKÖPINGS LÄNS
MUSEUM

036-30 18 00 • www.jkpglm.se

SMULTRONSTÄLLEN

Ute i landskapet finns massor att upptäcka! Länsmuseet presenterar här smakprov på sevärdheter i Jönköpings län med utgångspunkt i kulturmiljöer och kulturarv.

Här finns välkända kulturminnesmärken såsom Habo kyrka och domarringarna i Smålandsstenar, men också mer okända pärlor såsom flottningsslämningarna i Valån och Stengårdshults kyrka. I länet finner vi många spår efter forna tiders människor och verksamheter, allt ifrån slott- och herresäten till övergivna vägbanor och odlingsrösen i skogsmark.

Vår tanke med Smultronställen är att det ska locka till utflykter i kulturlandskapet – där finns vår historia, som tar sig olika uttryck i den fysiska miljön. Det är ett arv värt att uppleva och värna. Under rubriken Smultronställen kommer vi allteftersom fylla på med ännu fler sevärdheter, både för länsbor och långväga besökare. Ju fler som upptäcker dessa pärlor, desto större möjlighet att de bevaras för framtiden.

FAKTA

I Jönköpings län finns över 40 000 registrerade fornlämningar, 87 riksintressanta kulturmiljöer, närmare 130 byggnadsminnen, ungefär 150 kyrkor, 100-talet hembygdsgårdar med samlad äldre bebyggelse, ett stort antal industrihistoriska miljöer samt två kulturreservat. Därtill finns också ett stort antal kulturmiljöer med bevarandevärd bebyggelse. En del av dessa kan man få information om via länsstyrelsens och kommunernas hemsidor. Man kan även hitta beskrivningar via de olika hembygdsföreningarnas respektive sidor.

BRA ATT VETA

Tillgängligheten till de olika smultronställena varierar. En del är välskyltade, enkelt tillgängliga och uppfyller krav på parkeringsplatser etc. Andra kräver mer av besökaren, kanske behöver man gå en längre sträcka för att nå sitt mål, ibland är det snårig skog och väl framme möts man kanske av en trasig skylt (om det ens funnits någon). Platserna bär dock alltid på en spännande och intressant historia.

Notera också att många av de kulturhistoriska byggnaderna är privatägda och endast tillgängliga för exteriör beskådan. Respektera privat tomtmark. Många kyrkor är öppna sommartid. Under andra tider på året brukar man kunna kontakta kyrkvaktmästaren som öppnar upp.

